

Ärende: Tillgängligheten vid ny planerad terminal i Långnäs hamn

Datum: 27 januari 2025 **Tid:** kl. 13 **Plats:** HandiCampen, Skarpansvägen 30 i Mariehamn

Deltagare på plats:

Erika Elfsberg samt Alexandra Gamba, Funktionsrätt Åland

Dexter Mäkelä, NPF Åland

Linda Wideman-Törnvall, Ålands hörselörening

Catrin Schönberg, Vårt Hjärta

Monica Toivonen, Ålands cancerörening

Ronny Eriksson, Långnäs hamn

Deltagare på distans:

Filip Azam tillgänglighetskonsult/Arkaden arkitektkontor

Susan Enberg, DUV

Tillgänglighetsgruppens synpunkter på planer för ny terminal i Långnäs

Långnäs hamn kontaktade Funktionsrätt Åland för synpunkter på det planerade nybygget av en terminal i Långnäs hamn. Ronny Eriksson, VD vid Långnäs hamn, höll en presentation för Funktionsrätt Ålands tillgänglighetsgrupp där gruppen fick ta del av ritningar och exempelbilder på hur terminalen kan komma att se ut när den står färdig.

Tillgänglighetsgruppen består av representanter från Funktionsrätt Ålands medlemsöreningar samt Funktionsrätt Åland och gruppen gör inventeringar utifrån ett erfarenhetsperspektiv. Gruppen har ett brett perspektiv där fysiska, sensoriska samt psykiska funktionsnedsättningar beaktas och vilka anpassningar som behövs för att det som inventeras ska vara tillgängligt för alla. Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ligger till grund för gruppens arbete.

Allmänt om den nya terminalen

Den nya terminalen i Långnäs hamn ska placeras närmare vattnet än den som finns sedan tidigare. Terminalen planeras stå färdig 2026 och är i det här första skedet enbart planerad att användas av så kallade "pick-nick"-resenärer med Finnlines två fartyg som trafikerar Långnäs. Detta innebär resenärer som kliver av en färja, väntar i terminalen cirka 15 minuter för att stiga på nästa färja. Därmed ska terminalen inte användas av på- eller avstigande resenärer som reser till/från Åland. Passagerarna använder en skyway för att komma till fartygen, denna går samman med nuvarande skyway.

Terminalen som planeras har tre våningar. Det finns möjlighet enligt planerna att bygga ut den med en fjärde våning och att även bygga ut våning 2. Det innebär att terminalen i framtiden kan användas på andra sätt. Exempelvis som en terminal för på- och avstigande passagerare istället för den nuvarande. Ronny Eriksson informerar om att det alltid finns möjlighet att använda lånerullstol och att resenären kan använda en och samma rullstol både ombord och i terminaler och skyways.

Synpunkter allmänt:

- Gruppen påpekar att det är nu det finns möjlighet att planera och bygga för en framtida flytt av terminal och att alla aspekter som rör tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning bör beaktas redan nu – med tanke på att denna terminal i framtiden kan bli en huvudterminal.
- Personer med en rörelsenedsättning kan uppleva en svårighet med att ta sig ända från den nuvarande terminalen genom en lång skyway till fartyget. Gruppen påpekar att en terminal som ligger närmare vattnet skulle vara en stor förbättring för dessa personer, ifall man i framtiden överväger att använda den nya terminalen för på- och avstigande resenärer.
- Sittplatser i skyway har hittills saknats. Det finns många som har svårt med de långa avstånden och kan behöva viloplatser för att orka gå hela vägen. Gruppen föreslår att man kunde ha vägghängda och nedfällbara sittplatser på vissa platser i terminalens skyway, vilket inte heller blockerar passagen.

Våning 3

Till våning 3 kommer man från färjan och väntar där i en stor väntsal med plats för 300 personer. Det kommer att byggas in olika utrymmen i väntsalen så att det även finns mindre utrymmen där man kan dra sig undan. Toaletterna är centralt placerade med små bås för 6 toaletter och ett större utrymme med en tillgänglig toalett.

Det finns fyra utrymningsvägar som kan användas vid exempelvis brand. En av dem går till skyway, två utgångar till den ena trappan och en utgång till den andra trappan. Trapporna ska inte användas i annat fall än för utrymning och de är två våningar höga = 6 meter ner till marken. Långnäs hamn meddelar att ritningarna följer lagar och regler om utrymning. Vid de två utgångarna som leder till den ena trappan finns det plats för tre personer med rullstol. Där finns en larmknapp som låter brandcentralen veta att personer behöver assistans.

Hiss finns planerad i byggnaden, och kommer att färdigställas för att användas om och när terminalen byggs ut med en våning 4.

Synpunkter på våning 3:

- Gruppen påpekar att den tillgängliga toaletten ligger allra längst bort vilket kan upplevas som krångligt om det är många andra personer i utrymmet. (Förklaringen till detta som gruppen får är att det beror på att ventilationens rördragningar gör det svårt att placera toaletten närmare ingången.)
- Gruppen anser att terminalen ser ut att vara tillgänglig för personer med rörelsenedsättning och att det är positivt att det planeras en hiss i byggnaden när fler våningar tas i bruk. Om personal arbetar exempelvis på våning två är det viktigt att tänka på att även personal kan ha rörelsenedsättning och behöva använda hiss.
- Gruppen påpekar att personer med rörelsenedsättning som exempelvis använder rullstol kan hamna i en farlig situation vid brand. Det eftersom de inte kan komma ner till marknivå utan assistans och att det kan dröja för brandkår att hinna fram. Samtidigt konstateras även att en ramp med godkänd lutning inte är möjlig att bygga på grund av höjden från våning 3 ner till marknivå.
- Gruppen påpekar att det gärna får finnas evakueringsstol i anslutning till larmknappen vid nödutgången.

- Trappor bör ha kontrastmarkering, helst på varje trappsteg.
- Den tillgängliga toaletten har enligt ritningen toalettstolen på ena sidan av rummet. Gruppen rekommenderar att toalettstolen placeras i mitten så att det finns utrymme på var sida av toalettstolen för överföring från rullstol. Rekommendationen är 80 cm fritt utrymme på vardera sida om toalettstol.
- Det är bra om det även finns några sittplatser i en högre höjd i väntsalen.

Våning 1 och våning 2

Våning 1 är i källarplan och används enbart som tekniskt utrymme och garage för hamnpersonalen.

Våning 2 innefattar toaletter som kan användas av resenärer i bilarna som väntar på att köra ombord. Intill terminalen finns en uppställningsplats för bilar som kör av en färja för att sedan köra ombord på nästa. Från bilarna kan man komma till terminalens våning 2 över en gångpassage och intill passagen finns även en smal trappa. Rampens lutning planeras vara 1:20.

Toalettutrymmet har enligt ritningen två mindre bås för toaletter och en större tillgänglig toalett.

Våning två kan i framtiden byggas ut med kontorslokaler. Det finns också möjlighet till affärsrörelse som exempelvis ett café, med planerad uteservering intill gångpassagen.

Uppställningsplatsen finns enbart till för på- och avkörande bilar. Det finns ingen parkeringsplats planerad i närheten av terminalen.

Synpunkter på våning 1 och 2:

- Gruppen konstaterar att rampens lutning är godkänd. Det är bra att det finns möjlighet att använda antingen trappa eller ramp.
- Vår rekommendation är att trappor och ramper har ledstänger på två höjder – 70 cm samt 90 cm. Detta för att underlätta för även t.ex. barn eller kortväxta att använda ledstången. Ledstång bör finnas på bägge sidor om trappa/ramp. Trappan bör även ha kontrastmarkeringar, helst på varje trappsteg. Även rampen bör ha kontrastmarkering i början och i slutet.
- Denna tillgängliga toalett har också toalettstolen på ena sidan av rummet enligt ritning. Se gruppens synpunkter under "våning 3".
- Gruppen anser att en plats för parkering bör planeras redan nu så att det finns utrymme för parkering om terminalen senare ska användas för på- och avstigande resenärer. Parkeringsplatser nära terminalen är en viktig tillgänglighetsaspekt för många.

Planerad inredning och skyltning

Ritningarna visar exempelbilder på hur inredningen planeras. Toaletternas väggar visas vara inredda i ekmaterial, beige och blått med grått golv. Skyltar finns på toaletternas dörrar som visar herr- och damtoalett samt tillgänglig toalett. Transithallen där resenärer väntar har golv i flera färger och en blandning av träimitation och textilier. Akustikplattor på väggar kommer att finnas för att dämpa ljudet i hallen.

Infosystem finns i transithallen där det görs utrop.

Synpunkter på inredning och skyltning:

- Gruppen anser att golvplattor i olika färg kan vara till hjälp för exempelvis personer med synnedsättning om de används för att skapa naturliga ledstråk i utrymmet.
- Angående färgsättning på toaletten: En mörkare rand i kaklet bakom toaletten till exempel är att rekommendera om rummet samt toalettstol har ljusa färger. Det är viktigt för personer med synnedsättning att kunna se skillnad på vägg och det som ska användas såsom toalettstol, handfat med mera.
- Akustikplattor dämpar bakgrundsljudet är bra för personer som är ljudkänsliga och även för de med hörselnedsättning. Det är också bra om det finns utrymmen att dra sig undan till för personer som behöver det.
- Infosystemet behöver även ha en visuell skylt så att personer som har hörselnedsättning får samma information som övriga resenärer. Det är viktigt att eventuell information om brand eller utrymning visas på visuell skylt såväl som ett utrop.
- Skyltar på toaletter får gärna vara på väggen intill toaletten – detta för att skylten ska gå att se även när dörren är öppen.
- Belysning bör vara jämn och helst så bländfri som möjligt.

Slutsatser

Tillgänglighetsgruppen tackar för inbjudan till att komma med synpunkter på planerna över den nya terminalen i Långnäs hamn. Vi ser väldigt positivt på att få frågan till gruppen i ett tidigt skede redan på planeringsstadiet, vilket gör det möjligt att beakta våra synpunkter och göra den nya terminalen så tillgänglig som möjligt.

Gruppen konstaterar att terminalen är tillgängligt planerad på det stora hela. Vi har synpunkter på detaljer så som hur toaletter, trappor, skyltning med mera är utformade. Vissa av dessa detaljer är inte bestämda ännu i det här skedet av planeringen. Tillgänglighetsgruppen finns gärna till för rådgivning även när planerna för terminalen har kommit längre.

Som bilaga bifogas en rapport med information och mått för tillgängliga toaletter. Rapporten har tagits fram genom vårt tillgänglighetsprojekt *Ett Åland för alla*.

Mariehamn, 18 februari 2025

Karl Wahlman

Verksamhetsledare

Erika Elfsberg

Kommunikatör

Funktionsrätt Åland rf

Skarpansvägen 30, 22100 Mariehamn

+358 (0)18 22 360, info@handicampen.ax

www.handicampen.ax